

Amerikansk storby får fem gange så mange hjerter til at slå igen

HJERTESTOP: Amerikansk storby har knækket koden til at få flere til at overleve hjertestop i hjemmet eller i det offentlige rum. I Danmark overlever kun knap 13 procent et hjertestop uden for sygehuset - i Seattle er det 62 procent.

Af Tine Fasmer

SJÆLLAND: Det er knap 50 år siden, at bystyret, brandfolkene og mange andre i den amerikanske storby Seattle begyndte en systematiseret indsats for at få flere borgere til at overleve hjertestop, når det sker uden for sygehuset.

Et af de store ryk fremad skete, da brandvæsenet gik i gang med at inddrage civilbefolkningen og sikre, at langt flere kan give hjertemassage - i stil med kampagner i Region Sjælland.

- Vi erkendte tidligt, at det er fint med veltrænede folk i ambulancerne, men de kan ikke altid nå at komme hurtigt nok frem til et hjertestop. Vi trænede alle brandfolk, men det var ikke nok. Så i 1972 begyndte en enorm indsats med at træne 100.000 civile i en by på den gang cirka 500.000 indbyggere. Med støtte fra Rotary henvendte de sig til skoler, sportshaller, kirker, biblioteker og underviste i hjertemassage, siger Jonathan Larsen, der er tidligere leder i Medic One Seattle Fire Department.

Han og to kolleger fra Resuscitation Academy er til konference om genoplivning i Danmark, og selv om de fastholder, at de også lærer meget af deres danske

kolleger, er amerikanernes tal imponerende.

I Seattle overlever 62 procent at få et hjertestop i sportsklubben, under løbeturen, i en butik eller hjemme i privaten. Også i det omgivende King County lykkes det at få hjertet i gang for langt flere end i Danmark.

Ifølge Dansk Hjertestop Register overlever cirka 12,8 procent af danskerne at få hjertestop uden at være på sygehuset. Den største risiko er i hjemmet, hvor otte procent overlever, mens op mod 24 procent med hjertestop i det offentlige rum overlever.

Store forskelle

- Der er meget store forskelle på overlevelsen efter hjertestop i USA, og det handler ikke bare om nogle landområder er tyndt befolkede. I Seattle overlever tæt ved 60 procent, hvis der er vidner til hjertestoppet, og på den led er vi meget mere

sammenlignelige med København, end for eksempel en storby som Detroit, hvor det er blot omkring én procent, som overlever hjertestop uden for sygehuset. Det handler om at have organiseringen på plads, siger Peter Kudenchuk, der er professor i medicin.

Hvert minut tæller efter et hjertestop, går der mere end 10 minutter, uden nogen giver hjertemassage, er overlevelse tæt på umulig.

- Folk har en stor chance for at overleve hjertestop. Men det kræver, at vi træner folk, og det er vigtigt, at alarmcentralen er i stand til at guide folk grundigt, og det involverer ambulancer og sygehusene. Det er en fælles indsats, som sikrer overlevelseskæden, siger Jonathan Larsen.

Styr på fakta

- En af vores store fordele er, at vores system blev bygget op af læger og forskere fra

universitet sammen med brand- og redningsfolk, så vi har siden 1969 målt på, hvad vi gør rigtigt, og hvordan vi kan forbedre os - på alle led i overlevelseskæden, siger Ann Doll, der er direktør for Resuscitation Academy.

I USA kan civile hjælpere ikke - som i Danmark - blot banke på døren til et hjem, hvor der er ringet 112 med et hjertestop,

- Mange mennesker, der er trænet i hjerte-lunge-redning kommer aldrig til at udføre det. Dem, der er ender med at udføre det, er typisk dem, som ringer. Derfor begyndte vi i 1980'erne at fokusere på alarmcentralens personale; hvis du ringer til alarmcentralen i King County, og der bliver identificeret et hjertestop, bliver du ikke bedt om at udføre hjertemassage, du bliver fortalt, at du skal. Instruksen over telefonen fortsætter til ambulancen kommer, og selv hvis du ikke

er trænet, kan du gennemføre det ved guidning i telefonen, siger Peter Kudenchuk.

Involver dig

I dag viser undersøgelser, at op mod 80 procent af befolkningen i Seattle-området på et eller andet tidspunkt i livet - ofte i skolen - har lært førstehjælp og hjerte-lunge-redning.

- Det vigtigste budskab er - involver dig, lær førstehjælp og stil dig til rådighed. Det vil virkelig gøre en forskel, det er ikke kun noget, vi gør, fordi vi er gode medborgere. Det hjerte, du redder kan være på en af de kære, og en dag kan du selv få brug for det, siger Jonathan Larsen. I Seattle og King County har man i lighed med Region Sjælland, Region Hovedstaden og Region Syddanmark også indført et system, hvor frivillige kan tilkaldes via mobiltelefonen, hvis der er sket et hjertestop i nærheden.

Vil du være hjerteredder kan du melde dig her redderliv.dk

FAKTA

- Kun cirka 8 pct. overlever et hjertestop i hjemmet.
- Sker det i det offentlige rum, overlever op mod 24 pct.
- Et netværk af frivillige i Region Sjælland skal være med til at højne statistikken.
- En app på mobiltelefonen tilkaller de tre nærmeste frivillige:
- Den første på stedet går i gang med hjertemassage, nummer to henter nærmeste hjertestarter, nummer tre afløser evt. ved hjertemassage eller står for at få ambulance-folkene ledt hurtigt ind til patienten.
- Sjællandske Medier, Tv Øst, P4 Sjælland og Lolland-Falsters Folketidende støtter Region Sjælland og Dansk Folkehjælp indsats for at få flere frivillige.

I Seattle har civile været en del af hjertestop-indsatsen i knap 50 år. Det betyder, at fem gange så mange som i Danmark overlever, når hjertet standser uden for sygehuset.

Foto: Scanpix